

U drugom dijelu gdje se razmatraju neke teme Bonino piše o odnosu istine i prakse, ljubavi i klasne borbe, kraljevstva Božjeg i povijesnog angažmana te Crkve i naroda. U više navrata Bonino ulazi u dijalog s evropskom teologijom (posebno s J. Moltmannom kojoj među ostalim zamjera što ne naziva stvari onako kako se zovu, primj. klasu — klasom. Kao i drugi teolozi oslobođenja Bonino ističe da nema neutralne teologije. On među ostalim uspoređuje pojam »siromašan« (biblijski) s pojmom »klase«, te se ujedno pita kako shvatiti Crkvu ako »siromašni« čine bitni konstitutivni element te Crkve. Po njegovu sudu stvaranju teologije oslobođenja najviše su doprinijeli Gustavo Gutiérrez i Hugo Assman.

Ova Boninova knjiga služi dobro kao prva orijentacija za teologiju oslobođenja, donoseći neke povijesne podatke te ulazeći i u teološku tematiku.

Ante Vatroslav PERKOVIĆ

Godhard Lindgens, »KATHOLISCHE KIRCKE UND MODERNER PLURALISMUS«, (Der neue Zugang zur Politik bei den Päpsten Johannes XXIII. und Paul VI. und den Zweiten Vatikanischen Konzil), Teil I, II, str. 736, Berlin 1978.

Ovaj rad predstavlja disertaciju za stjecanje stupnja doktora filozofije (dr. phil.) na području političkih znanosti Slobodnog sveučilišta u Berlinu.

Lindgens želi u radu konfrontirati tezu Ernsta Fraenkela, osnivača moderne teorije pluralizma po kojoj je pluralizam državna teorija reformizma, s teorijom i praksom katoličke Crkve. On želi pokazati da je katolička Crkva, počevši s Ivanom XXIII. i II. vatikanskim koncilom stvorila novi pozitivni odnos spram svijeta i kulture te da je iz antipluralističke prošlosti prešla u pluralizam.

U prvom dijelu opisuje politiku pape Ivana XXIII. i Pavla VI. posebno se osvrćući na njihove dokumente. U drugom se dijelu suočava s koncilskim tekstovima, pogotovo s GS, LG, DH. Pokazuje kako su se na Koncilu postepeno grupirale dvije teme: »ad intra« i »ad extra«. Ističe novo razumijevanje Crkve kao naroda Božjeg, piše i o kolegijalitetu biskupa, problemu moći i autoriteta, o slobodi, čovjeku kao središnjoj točki, odnosu prema socijalizmu i sl. Koncil je donio puno novosti za crkvenu svijest, primjerice slo-

bodu vjere, toleranciju, odnos prema drugim crkvama i zajednicama. Završavajući rad autor piše: »Držimo da unatoč svemu katolička Crkva također danas u teoriji i praksi — iako ovdje sa zamašnim ograničenjem — posjeduje novi odnos prema politici i prema modernom pluralizmu, kao što smo to pokazali u našem radu« (646).

Autor se u radu služio obilnom literaturom što se može uočiti iz bilježaka.

Ante Vatroslav PERKOVIĆ

NOVIJA IZVANCRKVENA IZDANJA KOD NAS

Soren Kierkegaard, BREVIJAR. Prema izboru P. Šefera i M. Benze. Prev. D. Najdenović. Prev. »Molitve« M. Tabaković. Grafos-Beograd 1979. Str. 80. Cijena 80 d.

Brevijar je jedno od najpoznatijih Kierkegaardovih djela. Tu je autor dao sebe, ukratko, svu svoju duhovnu i religioznu stvarnost. Uvod knjizi pod naslovom Estetičko, etičko i religiozno napisao je V. Marković. Sadržaj ostalih poglavlja može se naslutiti već iz samih naslova knjige: Samoposmatranje i shvatanje života, Solomonov san, Estetski i etički stadijum, Religiozno, Apstraktni i konkretni mislilac, Kritika vremena i savremenog hrišćanstva, Hrišćanstvo je ogromna čulna obmana i na koncu Molitva. (T. Ivančić)

Pierre Teilhard de Chardin, FENOMEN ČOVEKA. Prev. J. Čemerikić. Pogovor dr. V. Pavičević, Izd. BIGZ Beograd 1979. Str. 272. Cijena 300 d.

Knjigu eseja Fenomen čoveka napisao je Teilhard de Chardin u godinama svoje pune zrelosti. U njoj izražava svoje shvaćanje kozmičkog događanja, pokušava pronaći sintezu između znanstvenih dostignuća i religije, odnosno kršćanstva. Knjiga zauzima središnje mjesto među Teilhardovim knjigama. Izazivala je mnoštvo oporbi osobito sa strane Crkve. Izdana je u nizu Filozofska biblioteka. Predgovor je napisao N. M. Vildier, a pogovor V. Pavičević. Djelo ima četiri dijela: Predživot s tri poglavlja, Život s isto tako tri poglavlja, zatim Misao s tri poglavlja, i Nadživot u tri poglavlja. Na kraju je epilog, pogovor i dodatak. U svakom slučaju knjiga je značajna za upoznavanje temeljne Teilhardove misli.